

Herbestemming Ettensebaan 23 te Rijsbergen

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Herbestemming Ettensebaan 23

Ecologische quickscan

Datum 7-4-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	<i>2003-2</i>
<i>Tekst en samenstelling</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto's</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto op omslag</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>In opdracht van</i>	<i>Adviesbureau Schoenmakers Molenzicht 2 4881 BW Zundert</i>
<i>Wijze van citeren</i>	<i>J.F.G. Maassen, Herbestemming Ettensebaan 23 te Rijsbergen</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Aniek Jochems</i>
<i>Status</i>	<i>Definitief</i>
<i>Datum</i>	<i>7-4-2020</i>

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Doelstelling	9
	1.3 Toetsingskader	9
	1.4 Leeswijzer	10
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1 Ligging van het plangebied	11
	2.2 Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	11
	2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	13
3	Wettelijk kader	15
	3.1 Inleiding	15
	3.2 Soortenbescherming	15
	3.3 Gebiedsbescherming	17
	3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones	18
	3.5 Bescherming houtopstanden	19
	3.6 Rode Lijst	19
4	Onderzoeksresultaat en effectenbeoordeling	21
	4.1 Methodiek	21
	4.2 Gebiedsbescherming	22
	4.2.1 Beschermd natuurgebied	22
	4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.	24
	4.3 Soortenbescherming	25
	4.3.1 Vaatplanten en bladmosse	25
	4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)	26
	4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)	28
	4.3.4 Vogels	31
	4.3.5 Reptielen	34
	4.3.6 Amfibieën	35
	4.3.7 Vissen	37
	4.3.8 Vlinders en libellen	37
	4.3.9 Overige ongewervelden	38
	4.4 Bescherming houtopstanden	39
5	Conclusie	41
	5.1 Samenvatting effectenbeoordeling	41
	5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	42
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	45
	6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen	45
	6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	45
	6.2 Aanbeveling en advies	45
7	Bronnen	47
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	49
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	50
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	51
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	54
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	57

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen tot wijziging van de bestemming van “agrarische” naar bewoning van een perceel gelegen binnen de gemeente Zundert waarop adres Ettensebaan 23 is gevestigd. Het perceel staat kadastraal geregistreerd als gemeente Rijsbergen 011634, beslaat een oppervlak van 1080m² en bevat erf en bebouwing behorende bij Ettensebaan 23. Het huidige agrarisch bestemmingsvlak waarbinnen het perceel ligt, bevat ook een klein deel van het grote omringend perceel dat geregistreerd staat als gemeente Rijsbergen 011633. Het gehele bestemmingsvlak en een klein oppervlak grondgebied daarbuiten is in gebruik en ingericht als erf en tuin van Ettensebaan 23.

Het gehele bestemmingsvlak is momenteel bestemd als ‘Agrarisch – Agrarisch bedrijf’ met de functieaanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf’. Een gedeelte van de bestaande loods dient in het kader van de herbestemmingsprocedure afgebroken te worden. Er is nader onderzoek nodig om vast te stellen of beschermde diersoorten schade van de ontwikkeling kunnen ondervinden en of de ontwikkeling van invloed is op beschermde natuurgebieden.

Adviesbureau Schoenmakers te Zundert heeft de opdracht om deze herbestemming en ontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. Deze wettelijke kaders eisen ook een ecologisch onderzoek in de vorm van een quickscan flora en fauna. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming: hoofdstuk
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale regelgeving op de onderdelen
 - Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant

- Groenblauwe mantel
 - Natuur Netwerk Brabant
- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
 - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Zundert op ongeveer 2 km hemelsbreed westelijk van de bebouwde kom van Rijsbergen. Aan de westkant grenst het plangebied vrijwel direct aan het natuurgebied en landgoed de Pannenhoeft. Dit landgoed valt onder het Natuur Netwerk Brabant. Het grondoppervlak dat door de bewoners van Ettensebaan 23 als tuin in gebruik is, grenst direct aan het NNN-gebied. Aan grote delen van het NNN-gebied met moerasbos, natte heide, beken en zwak gebufferde waters is de status van Natte Natuurparel toegekend. Op korte afstand noordelijk van het plangebied loopt de gekanaliseerde beek de Turfvaart/ Bijloop die in het verleden in de regio een belangrijke economische functie vervulde. Een kleine watergang ter grootte van een sloot takt zich van de beek af en volgt een loop die ook op de perceelgrens van het plangebied met achterliggend NNN-gebied ligt. De agrarische omgeving rond het plangebied wordt gekenmerkt door grote percelen akkerland en tuinbouwgrond. Een intensieve vorm van teelt van siergewassen is een belangrijke agrarische activiteit binnen de omgeving. De bodem binnen de omgeving bestaan uit leemhoudende zandgronden. De watergangen rond het plangebied ter grootte van kleine sloten voeren een laag waterpeil en worden waarschijnlijk gevoed door het water van de Turfvaart waardoor deze een laag maar permanent waterpeil voeren. Ten tijde van het veldbezoek waren deze sloten intensief geschoond en was het watermilieu licht geëutrofiëerd door bladinvall.

Fig.1. Ligging van het plangebied (rood vlakje) in de omgeving. Luchtfoto: Google Earth

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Als plangebied wordt voor het doel van deze quickscan aangemerkt een ruim grondgebied dat geheel in gebruik is als tuin en erf van Ettensebaan 23 en als dusdanig duidelijk fysiek daarvan is afgescheiden van het omgevend terrein (rode omkadering op fig.2). Dit plangebied bestaat voor het grootste deel uit het bestemmingsvlak 'Agrarisch bedrijf' (gele omkadering fig.2) waarvan het kleinere perceel waarop de bebouwing van Ettensebaan 23 is gevestigd (licht blauw gekleurd op figuur) onderdeel van en het doel van de herbestemming is. De tuin is buiten het bestemmingsvlak doorgetrokken naar de westgrens van het grote perceel waarop plangebied grotendeels ingesloten

ligt. Dit grote perceel is buiten enkele akkers met houtopslag geheel in gebruik voor tuinbouw. De akkers waar het plangebied aan noord- en zuidkant aan grenzen zijn aangeplant met stekken van zomereiken voor de sierteelt. Het direct aangrenzend NNN-gebied aan de westkant van het perceel bestaat uit een groot oppervlak aan weilanden die in extensief agrarisch gebruik voor natuurbeheer zijn. Deze graslanden zijn van een algemeen agrarisch type en weinig kruidrijk.

De bebouwing is van een relatief modern type en bestaat uit een lage woning van het bungalowtype waarvan de enige bovenverdieping direct onder de dakkap ligt. Met een tussenbouw is de woning geschakeld aan een grote stenen schuur met hoge garagedeuren aan de kopgevels. De lage stenen aanbouw langs de noordelijke zijgevel van de schuur is het onderdeel van de bebouwing waaraan de ingreep, de sloop daarvan, plaats vindt. De schuur is in gebruik als garage en werkplaats en de aanbouw vooral als opslagruimte. Het huis is geheel bewoond. Alles verkeerd in zeer goede staat van onderhoud, is strak afgewerkt en biedt geen zichtbare mogelijkheden voor verblijf van fauna. Aan de voorgevel is een oppervlak aan bestrating en een goed onderhouden siertuin aanwezig met veel wintergroene sierstruiken. Aan de achterkant van deze bebouwing is een uitgestrekte half natuurlijke tuin met een gevarieerde begroeiing van sierstruiken en meer natuurlijk groen. Grote delen van de tuin zijn bebost met zowel volgroeide bomen als houtopslag. Dit bos wordt in het algemeen gedomineerd door berk en zomereik en bevat ook een groot aandeel aan naaldbout (lariks en conifeer). In de onderbegroeiing is binnen de struiklaag veel Rododendron aanwezig. En klein oppervlak laat een wat moerassiger bodemgesteldheid zien en is met wilg begroeit. Verder bevat de tuin scheerhagen, gazon, een jonge aanplant van fruitbomen en sieraanplant. Het geheel biedt een aantrekkelijk beeld om diersoorten te verwachten die gebonden zijn aan bos en het kleinschalig agrarisch landschap. Ter hoogte van de plek waar de ingreep plaats vindt ontbreekt bijzondere begroeiing of andere elementen die van belang kunnen zijn voor beschermde soorten. Het grondgebied langs de zijgevel van de aanbouw die gesloopt wordt bevat buiten wat verspreid staande lage sierstruiken (crotoneaster spec.) geen bodem bedekkende begroeiing. De bodem is afgedekt met bladstrooisel, er is wat houtopslag aanwezig en 2 grote en volgroeide bomen (zomereik en een grauwe abeel) en een kleinere boom.

Fig.2. Het plan- en onderzoeksgebied gebied is rood omkaderd. Het huidige bestemmingsvlak is geel omkaderd en het herbestemmingsvlak is lichtblauw gekleurd. De te slopen bebouwing is donkerblauw gekleurd. (Luchtfoto Google Earth)

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

- De enige ingreep die voorgenomen is betreft de sloop van de aanbouw van de grote schuur.

-Voor deze beperkte ingreep is het niet noodzakelijk om houtbegroeiingen of andere groenstructuren te amoveren.

-De rest van de ontwikkeling is van formele aard en betreft de herbestemming van het kleine perceel dat kadastraal als RBG 011634 staat geregistreerd (binnen blauwe lijnen op fig. 4) van 'agrarisch naar 'wonen'.

- Niet bekend is welk bestemming het deel van bestemmingsvlak (binnen rood kader op fig.2) dat op het grote perceel (RBG 011633) ligt, krijgt. Ingrepen binnen dit deel van het plangebied zijn momenteel niet aan de orde. Wel wordt in deze rapportage aangegeven welke overtredingen van de Wet natuurbescherming mogelijk zijn indien tot verdere ruimtelijke ingrepen wordt besloten.

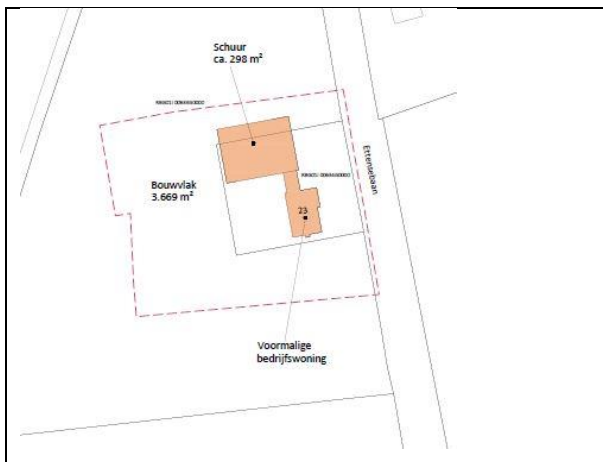

Fig.3 Huidige situatie

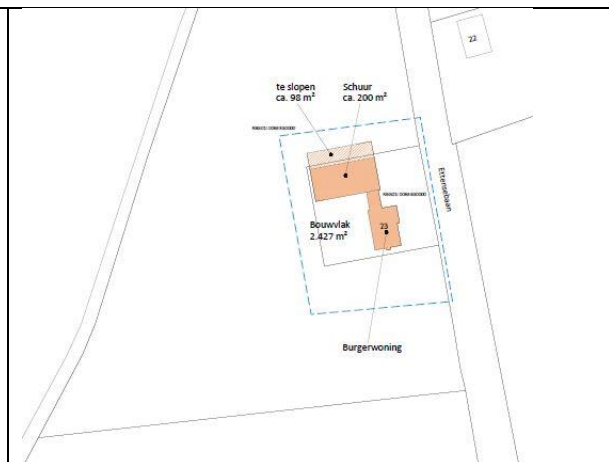

Fig.4 Nieuwe situatie

Schoor met de te slopen aanbouw.

Aanbouw voorgevel

Zijgevel van aanbouw

Binnenruimte van aanbouw

Achtergevel van schuur

Impressie van tuin

Impressie van tuin

Boomgaard in tuin

Kleine sloot die in verbinding met de beek staat en richting het plangebied stroomt.

Zicht op het plangebied vanuit het landgoed Pannenhoeft. Het grasland op de voorgrond is het aangrenzend NNN-gebied.

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermd soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht. De 'andere' nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als "vast" kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. Vaak kunnen maatregelen getroffen worden zodat verbodsbepalingen niet worden overtreden, zoals de werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode, het aanpassen van de werkvolgorde of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgelegd voor een van tevoren bepaalde categorie van gevallen. Een toegepaste vorm van vrijstelling is onder meer door het werken met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode, door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wnb	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel

3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestelplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbidingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een "lichte" beoordeling doormiddel van een Verslechteringtoets. Bij significante negatieve effecten wordt de "zware" route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'Nee, tenzij' principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de 'wezenlijke kenmerken of waarden' aantasten.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant

Stromingen in het grondwatersysteem kunnen veranderen door verandering van bodemopbouw of het doorboren van lagen (bij grondverzet of diepploegen). Deze activiteiten kunnen een negatief effect hebben op de (grond)waterstand in kwetsbare natte natuurgebieden (Natte natuurgebieden). Artikel 12 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant verbiedt daarom binnen de aangewezen attentiegebieden alle ingrepen die van negatieve invloed kunnen zijn op de waterkwaliteit en waterstromen binnen de ecologische hoofdstructuur.

Groenblauwe mantel

De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingzones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 6 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en geen aanplant voor cultuurdoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant. Bron van de NDFF-gegevens die in het verslag vermeld worden is: NDFF - quickscanhulp.nl; datum van levering 26-3-2020.

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 25-3-2020 tussen 11.00 en 10 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 8 C, harde wind (wk 3), geheel onbewolkt en zeer zonnig. Een weertype dat als getypeerd kan worden als bijzonder koud lenteweer.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

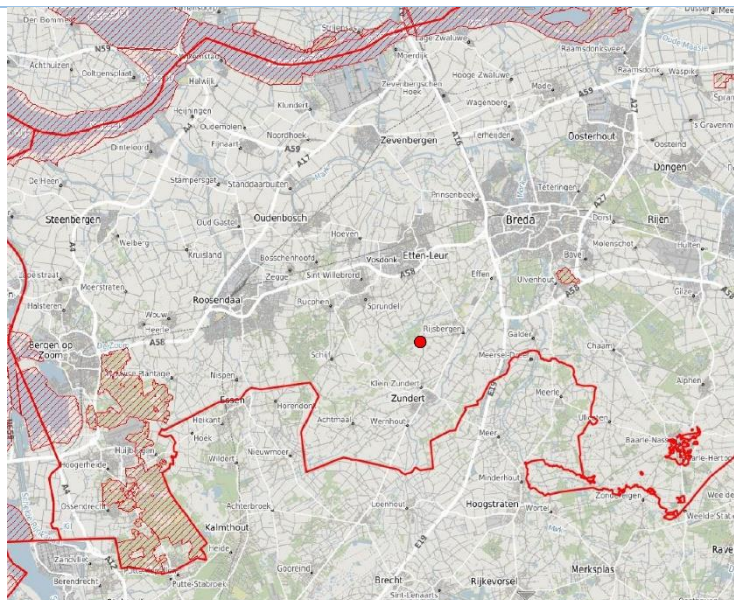
4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Beschermd natuurgebied

Ligging

Fig.4 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rood gearceerd).

Bron: Provincie Noord-Brabant

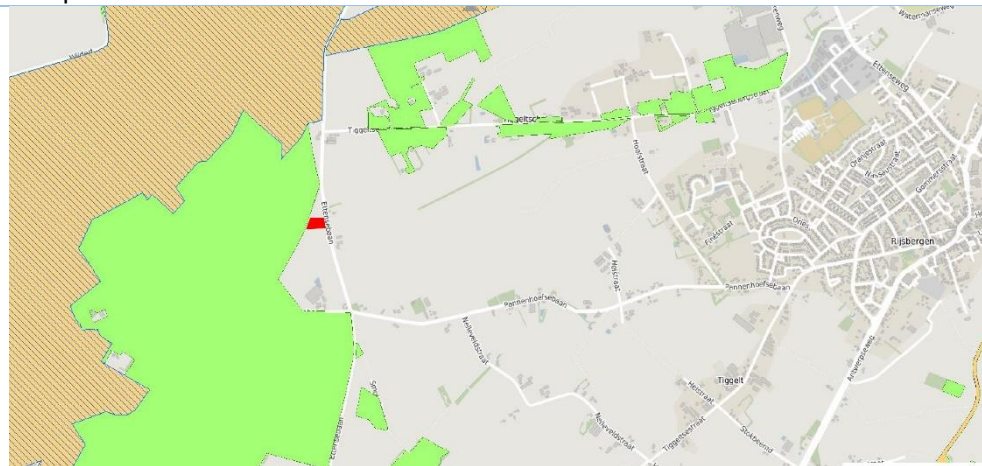
Natura 2000

Alle Natura 2000-gebieden liggen op een zeer geruime afstand. Het dichtst nabije Natura-2000 gebied is het Ulvenhoutse Bos op een afstand van hemelsbreed van 11 km oostelijk. Het Ulvenhoutse Bos is een klein bosgebied met en afwisseling aan droge bossen en vochtige beekbegeleidende bossen. De *Brabantse Wal*, *Markiezaat* en *Oosterschelde* liggen op grotere afstanden hemelsbreed variërend tussen de 20 tot 30 km westelijk van het plangebied. Overige nabije natura 2000-gebieden *De Schietvelden* en *Kalmhoutse Heide* liggen buiten de landsgrenzen op Belgisch grondgebied en op de afstanden van rond 20 km zuidelijk en zuidwestelijk van het plangebied. Het Natura-2000 Brabantse Wal en daarop aansluitend De Kalmhoutse Heide bevat kwetsbare en stikstofgevoelige natuur van vochtige heide en zwak gebufferde vennen. De Markiezaat en Oosterschelde bevat robuustere en meer kust gebonden natuur van moeras, natte graslanden en open water

Fig.5. Ligging van het plangebied (rood vlak) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken).

Verklaring.
Oranje en gearceerd: Natte Natuurparels
groen: NNB-gebied

Bron: Provincie Noord-Brabant

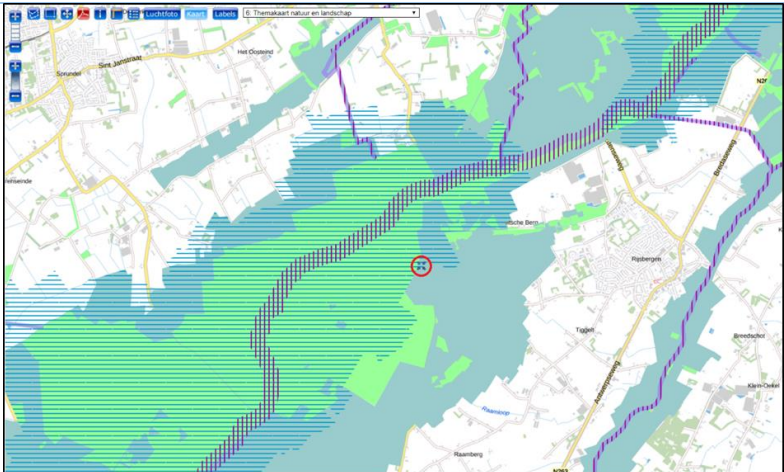
NNN-gebied	Het dichtstbijzijnde gebied dat onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB-provinciaal deel) valt grenst direct aan de westelijk perceelgrens van het plangebied. Dit gebied betreft het landgoed Pannenhoeve en daarop aansluitend de Oude Buisse Heide en de Turfvaart/Bijloop. Aan grote delen van het NNN-gebied met moerasbos, natte heide, beken en zwak gebufferde waters is de status van Natte Natuurparel toegekend. Aan het direct aangrenzend NNB-gebied is deels het beheertype van N12.02 van kruiden- en faunarijkgasland en deels van het beheertype van 10.01 van Nog om te vormen landbouwgronden. Op een grotere afstand van 0,5 km oostelijk ligt het NNB-gebied Tiggeltseberg, een lintvormig bosgebied van het beheertype N16.03 van Droogbos met productie.
-------------------	--

Effectenbeoordeling

Toelichting	De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking. Voor NNN-gebied geldt deze externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheerplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water geldt deze in het kader van de Wet natuurbescherming uitsluitend voor Natura 2000-gebied en niet voor NNN-gebied.
Algemeen	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.
Natura 2000	<i>Externe werking op korte afstand</i> Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden verwacht worden van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. <i>Stikstof</i> Een mogelijke werking op afstand geldt hier uitsluitend de factor stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. Een factor die ook op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van bijzonder negatieve invloed kan zijn op kwetsbare natuurgebieden. De huidige woonbestemming binnen het plangebied blijft bestaan en wordt niet uitgebreid, de huidige bedrijfsbestemming vervalt en het volume aan bedrijfsbebouwing wordt verminderd. Deze factoren zullen naar verwachting eerder een afname van de factor stikstofdepositie betekenen dan een toename. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Echter de ingreep is van en dusdanige kleine schaal dat deze zeer tijdelijke uitstoot verwaarloosbaar is. <u>Conclusie</u> Negatieve effecten op Natura 2000 gebied die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden leiden kunnen om genoemde redenen en ligging op zeer geruime afstand geheel uitgesloten worden. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.
NNB-gebied Beleidskader	De Verordening ruimte NB stelt in artikel 5.1.lid 7, dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten

	waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.
NNB-gebied effecten en conclusie	De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) grenzen het plangebied en zijn momenteel van lage en basale natuurwaarden. Het totaal van de voorgenomen ontwikkeling die het wegvallen van een bedrijfsbestemming, geen toename van de bewonersdruk en afname aan en volume aan bedrijfsgebouwen betekent, zal een afname van omgeving belastende factoren betekenen. Effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten kunnen daarom geheel uitgesloten worden. <u>Conclusie</u> Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.

Ligging	Op de Themakaart 'natuur en landschap' in de Verordening ruimte Noord-Brabant is het plangebied aangeduid als gelegen binnen de structuur 'Groenblauwe mantel'.
<i>Fig.6 Het plangebied ligt binnen de rode cirkel.</i> <i>Verklaring</i> <i>Blauwgroen: blauwgroene mantel</i> <i>Groen: NNB-gebied</i> <i>Blauw gearceerd: attentiegebied NNB</i> <i>Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant</i>	
Effecten-beoordeling en	De herontwikkeling en de bestemmingsplanwijziging is niet in strijd met de regelgeving zoals die gesteld zijn in de artikels 6.1, 6.7 en 6.10 van de Verordening ruimte Noord-Brabant die betrekking hebben op de landschappelijke inpassing, landschappelijke en ecologische kwaliteitsverbetering, waterkwaliteit, bedrijfs- en woonfuncties. Artikel 6, lid 2-6, lid 8 en 9, lid 11-15 zijn niet van toepassing op het plangebied wegens hun specifieke aard van bedrijfsvoering en herontwikkeling waarop deze van toepassing zijn. De herontwikkeling betekent een vervanging van een bedrijfsbestemming voor een woonbestemming, waarbij alleen een bestaande woonbestemming op huidige schaal blijft bestaan en niet uitgebreid wordt. De aanwezige groenstructuren blijven intact en het volume aan bedrijfsgebouwen neemt af. De voorgenomen herbestemming en ingrepen zijn niet van invloed op de natuurlijke omgeving, watersystemen en waterkwaliteit.
conclusie	Op basis van de beschikbare gegevens en de aard van de planontwikkeling worden geen overtredingen verwacht met betrekking tot Artikel 6 van de Verordening ruimte Noord-Brabant.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 Wnb §3.3	<i>Habitatrichtlijn</i> Een viertal inheemse plantensoorten zijn strikt beschermd middels bijlage 4 van bijlage 4 van de Habitatrichtlijn. Deze vaatplanten betreffen de drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Voor bijlage 4-soorten geldt de strikte bescherming ook buiten hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om binnen de directe omgeving van het plangebied te verwachten. De drijvende waterweegbree is als habitatrichtlijnsoort landelijk de minst zeldzame vaatplant en komt tamelijk wijdverspreid in de provincie Noord-Brabant voor. De soort is gebonden aan een hoogwaardige zachte waterkwaliteit van beken en vennen. <i>Nationale bescherming</i> Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
Effecten beoordeling	<i>NDFF-gegevens</i> De NDFF-gegevens vermelden alleen binnen de 1-5 km de drijvende waterweegbree als beschermde vaatplant. Deze strikt beschermde soort is gebonden aan een hoogwaardige waterkwaliteit van vennen en beken, een milieu dat geheel binnen het plangebied ontbreekt. <i>Waarnemingen</i> Waarneming betroffen algemene type verstoringsvegetatie (hondsdrif, robertskruid, bastaardwederik spec., ridderzuring), graslandplanten (gewoon struisgras, gestreepte witbol, gewoon biggenkruid, paardenbloem), tuinplanten en andere vegetatie met een sterk cultuuraspect (schijnaardbei, vingerhoedskruid). Op de enige plek met een meer drassige bodemgesteldheid werden pitrus en grote lisdodde vastgesteld. Binnen de directe invloedssfeer van de ingreep is nauwelijks enige vegetatie van betekenis aanwezig. De muren die gesloopt worden zijn niet van het type dat muurvegetatie bevat. <i>Conclusie</i> De begroeiing is van een te algemeen soort om bijzondere botanische waarden te verwachten. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten kunnen ten gevolge van de voorgenomen ingreep geheel uitgesloten worden. De condities ontbreken om elders op het terrein

	beschermde plantensoorten te verwachten, ander dan verwilderde tuinplanten.
--	---

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Voorkomen en bescherming	
Habitatrichtlijn Wnb§3.2	<i>Habitatrichtlijn</i> Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel bever, otter, noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. De groep van vleermuizen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. De bever is een soort die vanuit het rivierengebied steeds verder via de beekdalen zuidwaarts in Brabant oprukt.
Nationaal beschermd ('andere soorten') Wnb §3.3	<i>Nationaal bescherming zonder vrijstelling</i> Op basis van ligging en landschappelijke omgeving kunnen in de nabijheid van het plangebied een aantal soorten uit het middelzware beschermingsregiem waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht worden. Dit betreffen eekhoorn, das, kleine marterachtigen en steenmarter. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Kleine marterachtigen verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang. Kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. De steenmarter is een soort van steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De soort komt met name voor aan de rand van dorpen en steden, maar is ook te vinden nabij boerderijen en kleinschalige cultuurlandschappen. De steenmarter vindt vaste verblijfplaatsen in oude schuurtjes met weinig menselijke activiteit of woningen met toegankelijke zolder-, en of kruipruimten. De steenmarter laat gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooiresten, stank en krabsporen. De voorkeurshabitat voor eekhoorn bestaat uit gemengde bossen, bosrijke tuinen, parken en houtwallen, daar waar voedselmogelijkheden voorhanden zijn. De das kent een grootschaliger landschapsgebruik dan voornoemde soorten en onderhoudt verblijfplekken buiten de directe bebouwde omgeving. Het zwaartepunt van het Brabants verspreidingsgebied van de das is geconcentreerd in de oostelijke helft van de provincie. De soort is in westelijk Brabant, waar het plangebied ligt nog een schaarse verschijning. <i>Nationale bescherming met vrijstelling</i> Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het bijzonder binnen de bebouwde omgeving in het algemeen een aantal kleine zoogdiersoorten als gewone

	bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, veldmuis en egel verwacht worden. Deze zullen zich voornamelijk op terreindelen waar voldoende dekking door begroeiing is ophouden. Grotere soorten als ree, haas en vos zullen kunnen de directe nabijheid van bebouwing mijden indien er geen duidelijke voedselbron is. Voor al deze soorten is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.
--	---

effectenbeoordeling

Habitatrichtlijn Wnb§3.2

Uitgezonderd van vleermuizen (die hier in een apart hoofdstukje behandeld worden) ligt het plangebied te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van soorten waarvoor het strikte beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn geldt om deze in de nabije omgeving te verwachten.

NDFF

NDFF-gegevens vermelden binnen de 0 - 5km-straal geen soorten die beschermd zijn middels de Habitatrichtlijn.

Effecten en conclusie

Soorten uit deze categorie, of sporen daarvan, werden niet waargenomen en worden ook niet verwacht. Gelet op hun specifiek habitatgebruik en verspreidingsbeeld kunnen deze voor het plangebied uitgesloten worden en daarmee negatieve effecten op hun verblijfplekken en leefgebied.

Nationaal beschermd (‘andere soorten’)

Wnb §3.3

Verspreiding

De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1km-straal als enige soorten uit deze categorie waarvoor geen vrijstelling geldt, de boommarter en, zoals men kan verwachten binnen een bosrijke omgeving als onderhavige, de eekhoorn. De boommarter is gebonden aan oude bossen en binnen de provincie Noord-Brabant nog een tamelijk zeldzame verschijning. De bunzing en wezel worden pas binnen de 1-5 km-straal vermeld wat onvoldoende redenen is om deze soorten voor het plangebied uit te sluiten. De steenmarter wordt binnen de 5-10 km-straal gemeld en alsnog een tamelijk zeldzame verschijning in westelijk Noord-Brabant.

Waarnemingen

Tijdens het veldbezoek werd in het bijzonder gelet op sporen van marterachtigen, eekhoorn en boommarter. Het veldbezoek heeft geen waarneming van soorten, verblijfplekken en verblijfssporen van soorten uit deze categorie opgeleverd. Naar informatie van de bewoner is de bunzing als verkeersslachtoffer nabij het plangebied aangetroffen. Waarnemingen betroffen sporen van kleine zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt (bosmuis, woelmuizen).

Effecten en geschiktheid

Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken ten gevolge van de ingreep aan de bebouwing kunnen geheel uitgesloten. De bebouwing waarvan een deel gesloopt wordt is door zijn inrichting, gebruik en ontoegankelijkheid geheel ongeschikt voor verblijf van faunasoorten waarvoor de jaarronde bescherming van de verblijfplekken geldt. Buiten het gebouw binnen de directe invloedssfeer van de werkzaamheden, ontbreken geschikte

	verblijfsmogelijkheden en kan schade aan verblijfplekken dan ook geheel uitgesloten worden. Het veldonderzoek heeft ook geen waarnemingen van jaarrond beschermde verblijfplekken binnen het plangebied buiten de invloedssfeer van de ingreep opgeleverd. Het plangebied biedt wel een zeer geschikte omgeving om kleine marterachtigen te verwachten. Steen- en houtstapelingen en dichte vegetatie kunnen verblijfsmogelijkheden bieden. Het plangebied biedt ook geschikt foerageergebied en geschikte nestelbomen voor de eekhoorn. Voor de boommarter ontbreken geschikte bomen met holtes en bebouwing voor jaarrond verblijf; echter het kan zeker niet uitgesloten worden dat de soort foeragerend of als passant in het plangebied aangetroffen kan worden gelet op de aanwezigheid binnen de 1-km straal. Binnen het plangebied zijn goede condities om en breder scala aan kleine zoogdieren aan te treffen waarvoor een vrijstelling geldt te verwachten, als egel, verschillende soorten woel- en spitsmuizen en bosmuis. Grotere dieren als haas en ree kunnen schuilgelegenheid binnen het plangebied vinden en vos foerageergelegenheid. Voor deze soorten is Wnb artikel 1.1 middels de zorgplicht van toepassing.
Conclusie	Negatieve effecten ten gevolge van de ingreep, die uitsluitend de sloop van een klein deel van de bebouwing betreft, op jaarrond beschermde verblijfplekken (Wnb §3.2 en §3.3) van zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt en aantasting van het functioneel leefgebied voor de instandhouding van verblijfplekken van strikt beschermde soorten (Wnb §3.2) kunnen uitgesloten worden. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in een volgende fase dient de wetgeving die de provincie Noord-Brabant stelt ten aanzien van kleine marterachtigen in acht genomen te worden en is nader onderzoek nodig om schade aan verblijfplekken te voorkomen. Het plangebied biedt zeker leefgebied en verblijfsmogelijkheden voor een aantal landzoogdieren uit de categorie waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling. Voor de vrijgestelde soorten is in alle gevallen de zorgplicht altijd van kracht (Wnb § 1.1, zie hoofdstuk3.2 voor uitleg).

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

Bescherming en voorkomen	
Bescherming Wnb § 3.2	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". <i>Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen</i>

	<i>regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.</i> <i>Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.</i>
Voorkomen en verspreiding	Op basis van landschapskenmerken kunnen binnen de directe omgeving zowel soorten van het open, half besloten en besloten landschap die verwacht worden. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt en voornamelijk in of aan bebouwing verblijft. De laatvlieger is eveneens voor zijn verblijf geheel afhankelijk van verbouwing en na de gewone dwergvleermuis de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Een algemene soort van een bosrijke omgeving is de boom bewonende rosse vleermuis. Deze soort is voor zijn verblijfplekken afhankelijk van oude bomen van lanen, bossen en stadsparken. De watervleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in het bijzonder foeragerend binnen het stroomgebied van de beken verwacht worden. Een uitgesproken soort van het besloten landschap in een bosrijke omgeving is de gewone grootoorvleermuis. Deze verblijft zowel in holle bomen als in bebouwing, waar deze vaak op droge zolders wordt aangetroffen. De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km-straal geen enkele vleermuissoort, wat in dit geval meer verband zal houden met afwezigheid van onderzoeksgegevens dan van vleermuizen. Binnen de 1-5 km-straal worden wel een groot aantal soorten vermeldt: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en als soorten die boven beken en andere watergangen foerageren watervleermuis en meervleermuis. Daar vleermuizen een breed landschapsgebruik kennen kunnen deze gegevens ook als relevant voor de omgeving van het plangebied beschouwd worden.

Effectenbeoordeling

Verblijfplekken

Toelichting

Tijdens de veldbezoeken wordt onderzoek gedaan naar verblijfplekken, verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden in en aan bebouwing en bomen. Vleermuisverblijfplaatsen in bebouwing kunnen in het algemeen aangetroffen worden onder dakpannen, tussen dakbeschot, boeiboorden, onder gevelbekleding, in spleten en kieren in muren of in de spouw door open stootvoegen. In bomen kan verblijf gevonden in holtes, gaten en diepe spleten en achter loshangende schors. Tijdens inspecties op zicht worden zelden verblijvende vleermuizen aangetroffen. Ook sporen die wijzen op vleermuizenverblijf zijn meestal schaars. De verblijfplekken worden meestal ontdekt op basis van het gedrag van vleermuizen na het verlaten van de

	verblijfplek. Hiervoor is uitgebreider onderzoek nodig tijdens de uren dat vleermuizen actief zijn en over een langere periode binnen de jaarlijkse actieve seizoenen. Tijdens het veldonderzoek worden daarom in de eerste instantie een inschatting gemaakt van de verwachtingskans op basis van de aanwezige verblijfsmogelijkheden. <i>Waarnemingen</i> Tijdens het veldbezoek werden geen verblijvende vleermuizen geconstateerd, noch duidelijke verblijfssporen. <i>Effecten- en geschiktheidsbeoordeling</i> De aanwezige bebouwing werd als gevolg van zijn bouw, inrichting en gebruik al geheel ongeschikt beoordeeld om verblijfplekken van vleermuizen te verwachten. Het dak van de schuur en de aanbouw is bekleed met ijzeren golfplaten die aan de binnenkant met strak aangebracht kunststof zijn bekleed. Tussen deze bekleding en het metaal van de platen ontbreken verblijfsruimten; de ijzeren golfplaten zijn tevens wegens het geringe isolerend vermogen van het materiaal geheel ongeschikt voor vleermuizen om onder te verblijven. De enige gevelbekleding bestaat uit gevellatten van kunststof die strak langs de dakranden zijn aangebracht. Deze zijn dusdanig strak aangebracht dat er geen enkele speling tussen de latten en muur is. Er ontbreken toegangen tot geschikte verblijfsruimten in de spouwruimten. De binnenruimte van de te slopen aanbouw is door veel inval van daglicht ongeschikt voor verblijf. Ook staat deze in rechtstreekse verbinding met de grote binnenruimte van de schuur die in actief gebruik is als garagewerkplaats met de nodige geluidsoverlast. Ook aan de woning werden geen verblijfsmogelijkheden geconstateerd. Het dak is bekleed met platte dakshingles waaronder geen enkele verblijfsmogelijkheid is. In het groen buiten de bebouwing werden geen bomen geconstateerd die holten bevatten die geschikt zijn voor het verblijf van vleermuizen.
leefgebied	Het gehele plangebied biedt goede voorwaarden om van belang te zijn als foerageergebied van vleermuizen en biedt een inrichting om soorten van het besloten landschap als de gewone en grijze grootoorvleermuis foeragerend te verwachten. Echter daar het om kleinschalig groen gaat gelegen nabij voor vleermuizen grootschalige optimale habitatgebied dat het landgoed Pannenhoeve biedt, kan niet verwacht dat het plangebied gerekend kan worden tot essentieel foerageergebied. Noch kan verwacht worden dat het plangebied een belangrijke schakel is binnen groenstructuren waarlangs vleermuizen trekken en foerageren.
Conclusie	<i>Conclusie met betrekking tot de voorgenomen ingreep</i> Tijdens het veldbezoek werden geen vaste verblijfplekken en geschikte verblijfsmogelijkheden geconstateerd die schade kunnen ondervinden ten gevolge van de voorgenomen ingreep. Verblijfplekken binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling kunnen geheel uitgesloten worden en daarmee ook negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfsplaatsen van vleermuizen. Gelet op de aard en kleinschaligheid van de ingreep wordt ten gevolge daarvan geen enkele aantasting van foerageergebied verwacht, nog aantasting van structuren die van belang zijn als trek en foerageroute.

Conclusie met betrekking tot het gehele plangebied

Binnen het plangebied buiten de invloedssfeer van de ingreep werden geen bomen of bebouwing geconstateerd die goede verblijfsmogelijkheden aan vleermuizen kunnen bieden. Op basis van inrichting wordt het plangebied als bijzonder geschikt geacht als foerageergebied voor meerdere soorten vleermuizen. Echter op basis van het relatief geringe oppervlak wordt niet verwacht dat het plangebied tot het essentieel functioneel leefgebied van vleermuizen binnen deze omgeving behoort waarvan het verlies van invloed is op de staat van instandhouding van soorten.

4.3.4 Vogels

Bescherming	
Toelichting	Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de Vogelrichtlijn . In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.
Beschermings-categorieën.	Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk is. <i>Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.</i> <i>Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.</i> Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel <i>Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.</i> Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval <i>Soorten: overige soorten</i>
Voorkomen en verspreiding	
Categorie 1, 2, 3 en 4	Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden binnen de bosrijke landschappelijke omgeving in het bijzonder een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestelplekken kunnen holten in bomen betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten zijn gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. Soorten als buizerd, havik, wespendif, boomvalk, sperwer en ransuil vallen binnen deze categorie. Andere soorten anders dan roofvogels uit deze beschermingscategorie die in bomen broeden zijn roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar wijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen.
Wnb §3.1	Nabij kleine boerderijen en andere kleinschalige bebouwing kunnen soorten uit deze beschermingscategorie verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Dit betreffen huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil. Deze soorten eisen enige landschappelijke openheid en zullen dicht bebost gebied mijden. Uitgezonderd van de gierzwaluw en slechtvalk zullen

	deze soorten het ook grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten en langs groenstructuren. De gierzwaluw broedt vooral in meer verstedelijk gebied op plekken als onder dakpannen en in holten en nissen in of aan de bebouwing. De slechtvalk broedt uitsluitend in hoge bebouwing of op andere hoge objecten die door mensenhanden gebouwd zijn.
Categorie 5 Wnb §3.1	De strikte bescherming van nestelplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, hopen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenzwaluw en huiszwaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestelplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug.
Overig Wnb §3.1	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie.

Effectenbeoordeling	
Verblijfplekken Jaarrond beschermd (categorie 1,2,3 en 4)	NDFF De NDFF-gegevens melden voor een straal van 1 km rond het plangebied buizerd, havik, wespandief, boomvalk en sperwer als roofvogels uit deze zware beschermingscategorie die aan bossen en bosranden gebonden zijn en voor hun nestgelegenheid afhankelijk van bomen zijn. Soorten die in bebouwing broeden als kerkuil, steenuil en huismus worden pas binnen de 1-5 km-straal vermeld Waarnemingen Er werden geen waarnemingen van nestplekken, verblijfssporen en exemplaren van soorten uit deze categorie gedaan. Er werden geen sporen, zoals ruiveren, uitwerpselen of braakballen gevonden die erop wijzen dat uilen en andere roofvogels in het plangebied verblijven. Effecten- en geschiktheidsbeoordeling De bebouwing werd als gevolg van zijn bouw, inrichting en gebruik als geheel ongeschikt voor verblijf van vogelsoorten uit de strikte beschermingscategorie beoordeeld. De dakbekleding van ijzeren golfplaten en gevelbekleding van het deel van de bebouwing waaraan de ingreep plaats vindt, biedt geen enkele verblijfsruimte voor vogels als gierzwaluw en huismus. De gebouwen zijn met gesloten deuren niet

	toegankelijk voor vogels en de binnenruimten bieden ten gevolge van veel inval van daglicht en huidig gebruik veel verstoring. Huismus en steenuil worden binnen de dichte beboste omgeving ook minder direct verwacht. Wel biedt het plangebied buiten de bebouwing en geschikte omgeving voor roofvogelsoorten die aan bossen en bosranden gebonden zijn. Grote nesten werden niet vastgesteld, wel kunnen nesten van kleinere vogels als sperwer en boomvalk niet geheel uitgesloten, gelet op het vele dichte en hoge groen dat niet volledig gecontroleerd kon worden. Binnen de directe invloedssfeer van de ingreep, waar het groen goed controleerbaar was, kunnen nesten van deze en andere vogels waarvoor de jaarronde bescherming geldt geheel uitgesloten worden.
Verblijfplekken categorie 5 Wnb §3.1	<i>Waarnemingen</i> Er werden tijdens het veldbezoek buiten de algemene tuin- en stadsvogels (koolmees, pimpelmees, spreeuw) geen vogels geconstateerd uit categorie 5, de middelzware beschermingscategorie. De groene specht werd enkele malen vanuit de verte gehoord. De bewoner meldt een recente waarneming van een bosuil in het plangebied. <i>Effecten en geschiktheid</i> In het algemeen biedt het plangebied goede mogelijkheden om bosvogels te verwachten. Echter voor bosvogels is weinig dood hout aanwezig, wat een negatieve factor is voor hun nestgelegenheid en voedselvoorziening. Met de voorgenomen ingreep gaat geen nestgelegenheid voor deze en andere categorie 5- soorten verloren. Alsnog zijn er ook geen ecologische omstandigheden om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen.
Overig	<i>Waarnemingen</i> Waarneming uit deze beschermingscategorie betroffen een aantal algemene tuin- en stadsvogels als heggemus, vink, merel, roodborst en winterkoning. Er werden geen vogelnesten of restanten daarvan in bebouwing, struweel en ander opgaand groen aangetroffen. <i>Effecten en geschiktheid</i> Voor algemene tuinvogels, bosvogels en struweelbroeders is veel nestgelegenheid aanwezig binnen houtbegroeiingen. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient voor deze soorten uitsluitend het broedseizoen in acht te worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen.
Conclusie	Ten gevolge van de voorgenomen worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en het functionele leefgebied voor de instandhouding daarvan. Bij de uitvoerende werkzaamheden dient om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen het broedseizoen in acht worden genomen indien de werkzaamheden beschadiging of vernietiging van vogelnesten tot gevolg kan hebben. Zie verder hoofdstuk 6.1.

4.3.5 Reptielen

Bescherming en voorkomen Wnb § 3.2	<i>Habitatrichtlijn</i> De enige habitatrichtlijnsoort onder de reptielen waarvan verspreid binnen Brabant natuurlijke populaties voorkomen is de gladde slang. Deze zeldzame soort komt binnen hoogwaardig natuurgebied van hoogveen, heide en bos op een aantal locaties in oost en west Brabant voor. Op relatief korte afstand van het plangebied is de soort bekend van de Oude Buisse Heide en lijkt zich naar de jongste waarnemingsgegevens zich uit te breiden
Wnb § 3.3.	<i>Nationale bescherming</i> De enige reptielen die in Brabant met een meer regelmatige frequentie voorkomen zijn de levendbarende hagedis en hazelworm. Deze soorten vallen onder het middelzware beschermingsregime van 'andere soorten' waarvoor de provincie Noord-Brabant geen vrijstelling verleent. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een zeer beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing. Waarneming van genoemde soorten binnen de provincie Noord-Brabant op agrarisch terrein zijn van een uiterste incidentele aard.
Effecten beoordeling	<i>NDFF-gegevens</i> De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km-straal de levendbarende hagedis. Binnen de 1-5 km straal wordt de gladde slang vermeldt. <i>Waarnemingen</i> Het plangebied werd tijdens het veldbezoek door het ontbreken van geschikte begroeiingsstructuren en ligging als geheel ongeschikt beoordeeld om reptielen te verwachten. <i>Effecten en geschiktheid</i> Landschappelijk gezien is het plangebied door het omringend agrarisch terrein te geïsoleerd gelegen van de nabije habitatgebieden van de levendbarende hagedis en gladde slang om deze met enige kans te verwachten. Deze habitatgebieden bestaan voornamelijk uit natuurlijk terrein met combinaties van bos, heide en heideachtig terrein. Daarbuiten worden deze soorten hoogst zelden aangetroffen. Het terreintype met zijn specifieke begroeiingsstructuren ontbreekt geheel binnen het plangebied en de directe omgeving. Reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen daarom redelijkerwijs uitgesloten worden. <i>Conclusie</i> Aanwezigheid van reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen geheel uitgesloten worden voor ingrepen binnen het plangebied.

Weilandpoel op 200 m afstand

Weilandpoel op 500 m afstand

4.3.6 Amfibieën

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 en §3.3	Habitatrichtlijn Voor de meeste strikt beschermde amfibieën die binnen een zekere frequentie binnen een natuurlijk verspreidingspatroon in de provincie Noord-Brabant voorkomen, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad en kamsalamander geldt dat deze een tamelijk strikte binding hebben met hoogwaardig natuurgebied van heide, heideachtig terrein, stuifzanden, natuurlijke graslanden en een kwalitatief hoogwaardig watermilieu. Theoretisch gezien geldt de binding aan natuurgebied minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisator op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen. Nationaal beschermd (zonder vrijstelling) De enige nationaal beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de provincie Noord-Brabant vrij algemeen voorkomen zijn de vinpootsalamander en alpenwatersalamander. De vinpootsalamander is te specifiek gebonden aan heidevennen om buiten natuurgebied te verwachten. De alpenwatersalamander is minder kieskeurig en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers. Nationaal beschermd (vrijstelling) Voor een vijftal soorten beschermde amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen geldt een vrijstelling. Deze soorten betreffen de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor deze soorten geldt alleen de zorgplicht.
Effecten beoordeling	NDFF De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km straal geen amfibiesoorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Pas binnen de 1-5 km-straal worden als

habitatrichtlijnsoort poelkikker, heikikker en kamsalamander vermeldt en als nationaal beschermde soort de alpenwatersalamander. De Rugstreeppad wordt pas binnen de 10-25 km-straal vermeld. De soort kan ook op basis van zijn zeldzaamheid en specifiek verspreidingspatroon binnen de ruimere omgeving uitgesloten worden.

Waarnemingen

Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar dat de salamanders en vroege kikkersoorten naar hun voortplantingswaters trekken en hun eerste eieren afzetten. Er werden geen waarnemingen gedaan.

Effecten en geschiktheid

Binnen de directe invloedssfeer van de ingreep ontbreken elementen die van belang kunnen zijn voor amfibieën. Bijvoorbeeld voortplantingswaters en dichte vegetatie, houtrillen, steen-en puinhopen waarin schuilgelegenheid kan worden gevonden. Negatieve effecten op hun leefgebied kunnen daarom geheel uitgesloten worden.

In het algemeen biedt het plangebied voor verschillende soorten amfibieën een geschikte landbiotoop in het bijzonder voor de bruine kikker waarvoor een vrijstelling geldt. Op basis van het bekende verspreidingspatroon, ontbreken van geschikte begroeiingsstructuren en watermilieu kunnen heikikker en poelkikker voor het plangebied vrijwel uitgesloten worden. Dit geldt minder direct voor de alpenwatersalamander en kamsalamander. Voor salamanders biedt het plangebied een zeer geschikte land- en overwinteringsbiotoop. Hoewel de NDFF-gegevens de kamsalamander en alpenwatersalamander pas binnen de 1-5 km-straal melden kunnen deze dicht bij het plangebied niet geheel uitgesloten worden. Binnen de 500 m-straal zijn er verschillende geschikte weilandpoelen aanwezig, waarvan de dichtst nabij op 200 m afstand ligt. Deze afstanden liggen binnen de actieradius van genoemde soorten, hoewel de meeste exemplaren dicht bij hun voortplantingswaters zullen blijven. Niet geheel uitgesloten worden dat zwervende juveniele exemplaren in het plangebied een bescheiden landbiotoop vinden.

Conclusie met betrekking tot de ingreep.

Negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen ingrepen op beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt en hun leefgebied kunnen geheel uitgesloten worden, daar de ingreep voornamelijk betrekking tot de bebouwing heeft met een kleine uitstraling naar de directe omgeving. Wel dient voor een aantal beschermde amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt de zorgplicht in acht worden genomen worden indien deze binnen het werkgebied aangetroffen worden.

Conclusie met betrekking tot het gehele plangebied

Niet geheel uitgesloten kunnen worden dat kamsalamander en alpenwatersalamander elders binnen het plangebied verblijven en schade kunnen ondervinden bij ingrepen in het groen in het kader van een verdere ruimtelijke ontwikkelingen binnen een volgende fase. Bij een volgende ontwikkelingsfase dient met deze soorten rekening gehouden te worden en de geldende wetgeving in acht genomen te worden. Bij ingrepen die als

	bestendig beheer en onderhoud kunnen worden aangemerkt dient uitsluitend de zorgplicht voor deze soorten in acht worden genomen.
--	--

4.3.7 Vissen

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 en §3.3	Bescherming Onder de habitatrichtlijn vallen een aantal zoutwatervissen die van zelfsprekend voor het plangebied uitgesloten kunnen worden. Onder de nationale bescherming vallen een aantal vissen die aan een hoogwaardig beekmilieu gebonden zijn als beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal en beekdonderpad. De elrits en gestippelde alver zijn zeldzame vissoorten die alleen nog in enkele beken in Zuid-Limburg voorkomen. De grote modderkruiper is een soort van sloten en waters met een modderbodem en komt vooral voor binnen laagveengebieden en het rivierengebied voor. De Brabantse verspreiding ligt vooral in de invloedsfeer van de grote rivieren. Echter de soort is ook bekend uit het stroomgebied van verschillende beken.
Effecten beoordeling	Effecten Wegens het ontbreken van geschikt open water is het plangebied niet relevant voor vissen.

4.3.8 Libellen en vlinders

Bescherming en Voorkomen Wnb §3.2 Wnb §3.3	Habitatrichtlijn Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel, van bijzondere belang. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten buiten hun natuurlijke biotopen, die voornamelijk in natuurgebieden gelegen zijn, uitgesloten worden.
	Nationale bescherming Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten. De meeste soorten zijn dusdanig zeldzaam en/ of stellen een dusdanige specifieke biotoopeisen dat de verwachtingskans om deze soorten binnen verstedelijkt en agrarisch gebied aan te treffen bijzonder klein is.
Effecten beoordeling	NDFF-gegevens Binnen de 0-1km-straal wordt de beschermde dagvlindersoort de grote vos geen soorten uit deze categorie vermeldt. Binnen de 1-5 km-straal worden de bosbeekjuffer vermeld. De grote vos is een dagvlinder die tot 2013 landelijk uitgestorven leek, maar waarvan vooral de laatste jaren de aantallen sterk zijn toegenomen. Waarschijnlijk betreffen dit vooral trekvlinders; nog weinig bekend is over het voortplantingssucces van de soort in ons land.

	De bosbeekjuffer vindt geschikt habitat nabij rijk begroeide snelstromende wateren zoals de verschillende beken die in de omgeving voorkomen. <i>Waarnemingen</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders en/of libellen waargenomen. In deze tijd van het jaar vliegen nog geen libellen en zijn vlinders schaars. Waarnemingen betroffen een enkele citroenvlinder. <i>Effecten</i> Het plangebied biedt goede voorwaarden om een breder spectrum van algemene dagvlindersoorten die gebonden zijn aan tuinen en een bosrijke omgeving als de verschillende koolwitjes, citroenvlinder, bont zandoogje, eikepage, boomblauwtje, groot dikkopje, gehakkelde aurelia en dagpauwoog. De beschermde grote vos is gebonden aan een bosrijke omgeving en kan binnen het plangebied voedselbomen vinden. Het grondoppervlak waar het plangebied uit bestaat bevat geen elementen die van bijzonder belang zijn voor libellen. Hooguit kunnen een aantal algemene soorten verwacht worden die binnen het plangebied jagen en schuilen. De beschermde soorten dagvlinders en libellen die in de bredere omgeving voorkomen zijn veel zeldzamer en te specifiek gebonden aan een hoogwaardig habitatgebied van vochtige bossen, stromende waters en heidevennen om binnen het plangebied te verwachten waar dergelijke biotopen grotendeels ontbreken. <i>Conclusie</i> Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied kunnen beschermde libel- en vlindersoorten voor het plangebied geheel uitgesloten worden. De grote vos is dusdanig zeldzaam en stabiele voortplantingspopulaties zijn landelijk nog dusdanig onbekend dat het niet realistisch om met deze soort rekening te houden. Het plangebied biedt uitsluitend leefgebied voor algemene vlinder- en (zwervende) libellensoorten. Mede gelet op de aard en geringe reikwijdte van de voorgenomen ingreep kunnen negatieve effecten op soorten en hun leefgebied van libellen en dagvlinders geheel uitgesloten worden.
--	---

4.3.9 Overige ongewervelden

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2	<i>Habitatrichtlijn</i> Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren, 5 keversoorten en 1 nachtvlindersoort. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft
---	--

Wnb §3.3	een voorkeur voor vochtige bossen. De teunisbloempijlstaart is een warmte minnende soort nachtvlinder die voor zijn voedsel en voortplanting afhankelijk is van ruderaal- en pioniersvegetaties. Gelet op zijn binding met tamelijk triviale vegetatietypen kan de soort vrijwel overal binnen zijn verspreidingsgebied voorkomen op zon beschenen plekken met kruidrijke begroeiingen van een algemeen type. <i>Nationale bescherming</i> Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied.
Effecten beoordeling	<i>NDFF-gegevens</i> De NDFF-gegevens vermelden binnen 1-10 km-straal geen soorten van deze categorie. <i>Waarnemingen</i> Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van soorten uit deze groep. <i>Conclusie</i> Voor beschermde ongewervelden zoals beschermde kevers, kreeften of slakken ontbreken binnen het plangebied de condities en specifieke biotopen geheel om deze te verwachten. Mede op basis van hun zeldzaam kunnen negatieve effecten op deze soorten daarom geheel uitgesloten worden.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	In het kader van de kleinschalige ingreep zijn geen plannen om houtbegroeiingen te verwijderen. De houtopstanden binnen de begrenzing van het huidige bestemmingsvlak kunnen als erf- en tuinbegroeiing niet aangemerkt worden als beschermde houtopstand op basis van Wnb§4 artikel 4 lid 1b. De gemeente Zundert stelt op haar website dat op dit punt een bijzondere gemeentelijke uitzonderingsregelingen van toepassingen kunnen zijn (zie verder) en voor alsnog een ‘omgevingsvergunning voor het vellen van houtopstand’ (=kapvergunning) nodig is.
APV-bomenkap	Het plangebied valt buiten de begrenzing van een bebouwde kom waardoor de AVP-bomenkap in principe niet van toepassing is. Rekening gehouden dient te worden bijzondere gemeentelijke regelingen indien tot bomenkap besloten wordt.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt en eveneens de gemeentelijke APV-bomenkap wordt niet verwacht daar er geen voornemens zijn om bomen te kappen. Indien alsnog daartoe wordt besloten dient een nacheck bij de gemeente gedaan te worden of de betreffende bomen/houtopstanden onder een uitzonderingsregeling vallen.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied Wnb §2

Gelet op de kleinschaligheid en aard van de voorgenomen ontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies of overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) Vr NB art.5

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/NNB aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen. Een toetsing aan het NNN/NNB-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Groenblauwe mantel Vr NB art.6

Het plangebied is gelegen binnen de Groenblauwe mantel. Op basis van de aard van de voorgenomen ingreep en planontwikkeling kunnen overtredingen met betrekking tot Artikel 6 van de Verordening ruimte Noord-Brabant uitgesloten worden.

Soorten Habitatrichtlijn Wnb §3.2

De enige soort die onder strikte beschermingsregime van de Habitatrichtlijn (Wnb §3.2) vallen en met zekerheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Niet waarschijnlijk maar ook niet geheel uit te sluiten is dat de kamsalamander overwinteringsmogelijkheden binnen het plangebied vindt. Negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied voor soorten waarvoor een strikt beschermingsregime geldt, worden binnen de huidige fase van planontwikkeling waarover hier beoordeeld wordt, niet verwacht.

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling) Wnb §3.3

Negatieve effecten van jaarrond beschermde verblijfplekken van soorten die beschermd zijn middels Wbn § 3.3, het middelzware beschermingsregime van 'andere soorten', kunnen uitgesloten worden zover het de voorgenomen ingreep betreft. Buiten de invloedssfeer van de ingreep kunnen verblijfplekken van kleine marterachtige, en overwinteringsplekken van de alpenwatersalamander binnen het plangebied niet uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels Wnb § 3.1, §3.2 en §3.3

Schade aan jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren die beschermd zijn middels Wnb § 3.1, §3.2 en §3.3 wordt als gevolg van de voorgenomen ingrepen en planontwikkeling niet verwacht, noch aantasting van het functioneel leefgebied voor de instandhouding van verblijfplekken van soorten waarvoor de strikte bescherming geldt.

Beschermde houtopstanden Wnb §4/ APV bomenkap

Er zijn geen voornemens om in het kader van de voorgenomen ingreep om bomen te kappen. Op basis van de algemene regelgeving zijn de houtopstanden binnen het plangebied niet beschermd op basis van de Wet natuurbescherming zover deze binnen het bestemmingsvlak liggen, of kapvergunning plichtig op basis van de gemeentelijke APV. Indien alsnog tot kap besloten wordt dient bij de gemeente wel gecheckt te worden of de bomen/houtopstanden onder gemeentelijke uitzonderingsregels vallen.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.
NNN-gebied Verordening ruimte NB-artikel 5	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd in artikel 5 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.
Groenblauwe mantel Verordening ruimte NB-artikel 6.1, 6.7 en 6.10	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de provinciale bescherming van de Groen mantel vallen, zoals vastgelegd artikel 6 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, worden niet verwacht.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Er worden ten gevolge van de ingrepen en planontwikkeling geen negatieve effecten en verstoring verwacht van de jaarrond beschermde verblijfplekken en het functioneel leefgebied van vogels uit de beschermingscategorieën 1t/m 5. Overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de ingrepen en planontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die strikt beschermd zijn doormiddel van de Habitatrichtlijn. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 4 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen verstoring verwacht van diersoorten die strikt beschermd zijn; noch aantasting en verstoring van hun functioneel leefgebied. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 2 is niet aan de orde.
Wnb §3.5 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de ingrepen en planontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale bescherming van "andere soorten" vallen. Overtreding van Wnb art 3.10 lid 1b niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.

Wnb §3.3 art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien de zorgplicht niet in acht wordt genomen kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. Zie hoofdstuk 6.1 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap	Er vindt geen kap plaats. Overtreding Wnb §4 art 4/ APV is niet aan de orde

Vervolgonderzoek

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking van tot het broedseizoen (zie hoofdstuk 6) in acht worden genomen is geen vervolgonderzoek nodig.

Ontheffingsaanvraag

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het broedseizoen (zie hoofdstuk 6) in acht worden genomen is geen ontheffingsaanvraag nodig.

Samenvatting

-Als de voorzorgsmaatregelen en mitigatiemaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht zover het de voorgenoemde ingreep en de huidige fase van de planontwikkeling betreft.

-Binnen een volgende ontwikkelingsfase dient bij ingrepen die als ruimtelijk ontwikkeling kunnen worden aangemerkt rekening gehouden te worden met een mogelijke aanwezigheid van jaarrond beschermde verblijfplekken van kleine marterachtigen en overwinterings- en schuilplekken van kamsalamander en alpenwatersalamander. De geldende wetgeving met betrekking tot deze soorten dient hierbij in acht genomen te worden.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- Tijdens de uitvoerende werkzaamheden dienen voorzorgsmaatregelen genomen te worden om foeragerende vleermuizen en nachtvogels zo weinig mogelijk te verstoren door een overmaat van licht- en geluidsbelasting in de avond- en nachtelijke uren.
- Bij wijze van voorzorgsmaatregel de strook grond langs de aanbouw tot aan de sloop dusdanig te onderhouden worden dat er zich geen hoge grasbegroeiingen en ruigten kunnen ontwikkelen die schuilgelegenheid aan kleine zoogdieren en amfibieën bieden. Ook dient om deze reden opslag van materialen en dumping van afval tot aan de sloop vermeden te worden.

6.3 Aanbeveling en advies

- Het door de sloop van de bebouwing vrijgekomen grondoppervlak voorzien van een passend groene inrichting die aansluit op de landschappelijke en ecologische omgeving. Dit kan o.a. door te kiezen voor inlandse houtsoorten voor de aanleg van hagen en planten van bomen.
- Als aanbeveling geldt het inbouwen van verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen in de nieuwbouw. Hiervoor zijn inbouwkasten in alle maten en van verschillend soorten materialen in de handel.
- Voor de nieuwe bewoners dient de aanbeveling om naar een buitenverlichting te streven die lichthinder voor nachtdieren zoveel mogelijk beperkt.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen
 - lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
 - verlichting met een lagere lichtintensiteit

-tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is

-Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is

-de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.

- **Natuurinclusief bouwen**

Natuurinclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuurinclusief bouwen bevordert de biodiversiteit en ons leefklimaat!

Voor meer informatie over natuurinclusief bouwen zie onderstaande websites:

www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming .

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden .

www.checklistgroenbouwen.nl

www.operatiesteenbreek.nl

7. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra. J.N.M.Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.
- Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming. 11 oktober 2017. Zoogdierverseniging en provincie Noord- Brabant.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12
- Veldgids Vleermuizen van Europa, Christian Dietz & Andreas Kiefer 2017.
- Wet natuurbescherming, 16 december 2015, gepubliceerd Staatscourant 19 januari 2016.

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d.

Internetsites

-www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.dassenwerkgroepbrabant.nl
-www.ed.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
-www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihals	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	Geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	Tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	Kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	Liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	Moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	Oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	Mercurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	Walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	Bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	Poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	Houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	Bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	Lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	Noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	Wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	Wolf	Canis lupus
			HR IV	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	Butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	Dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	Griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	Spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	Witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	Brede Geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	Bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	Noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	Rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	Gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	Muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	Zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	Steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Franjestaart	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in bijlage A en B van Wnb artikel 3.10 (respectievelijk) lid 1a en 1c. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vuursalamander	Salamandra	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bosparemoervlinder	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruin dikkopje	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruine eikenpage	Satyrium ilicis	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Duinparemoervlinder	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Gentiaanblauwtje	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote paremoervlinder	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote vos	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	Apatura iris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Iepenpage	Satyrium w-album	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine heivlinder	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kommavvlinder	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Sleedoornpage	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesblauwtje	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesparemoervlinder	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenhooibeestje	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veldparemoervlinder	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Zilveren maan	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	Vliegend hert	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Beekrombout	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Bosbeekjuffer	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Donkere waterjuffer	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gevlekte glanslibel	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gewone bronlibel	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Hoogveenglanslibel	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Kempense heidelibel	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	Europese rivierkreeft	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Adder	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Hazelworm	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Ringslang	Natrix	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekdonderpad	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekprik	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Elrits	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Kwabaal	Lota	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	Boommarter	Martes martes	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	Dama dama	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	Meles meles	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Veldspitsmuis	<i>Crociodura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Sporenplanten	Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerogentroost	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Franjgentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karthusieranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Lange zonnedauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Trosgamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWvB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

